



Anders Gadegaards prædiken 2. påskedag

Taler

Anders Gadegaard
Domprovst i Vor Frue Kirke,
Københavns Domkirke

Dato

13. april 2020

Sted

Vor Frue Kirke, København

Omstændigheder

Påskegudstjeneste under coronakrisen. Prædikenen blev radiotransmitteret på DR P1.

Tekst: Johannes 20,1-18.

Hvad betyder et navn? Ja, i begyndelsen næsten ingenting. Om man vælger Rosa eller Bella til sin lille pige, er for så vidt komplet ligegyldigt. Netop lige gyldigt, alle navne er lige gyldige. I begyndelsen. Men senere! Efterhånden som barnet vokser op, vokser det sammen med sit navn – tilmed i en sådan grad, at man dårligt kan skifte navn uden dermed også at gøre noget ved sin identitet.

At have et navn, som får sit indhold af den, man er, og at være kendt af andre med det navn, som netop den person, man er – det er at betyde noget. Det udtrykker, at man ikke bare er en tilfældighed, at man lige så godt ikke kunne have været, som at man er. "Verden går videre på samme måde uanset, om jeg er her eller ej", siger den deprimerede. Rigtignok går verden videre, hvis du ikke er her mere, MEN: ikke på samme måde. Det, du betyder som enkeltindivid, har verden mistet, og det har gjort verden fattigere – sådan er det, hver gang et menneske går bort. Det enkelte menneske er en sum af uerstattelig livsfylde opbygget gennem det livsløb, man har haft, kort eller langt. Sammen med alt det, man har fået med sig. Hvis der er noget, psykologien siden Freud og Jung har lært os, så er det, at vi ikke kan blive af med vores fortid. Alt det, der er overgået os, sidder i os såvel som alt det, vi har arvet. Vi kan prøve at fortrænge fortiden, skifte identitet – for eksempel ved at tage et andet navn, men lige lidt hjælper det. Eller søge at holde det på afstand ved hjælp af medicin, alkohol, narkotika – heller ikke det får fortiden til at forsvinde. Nok siger man, at man

kan drikke sig så fuld, at man ikke engang kan huske, hvad man selv hedder. Men befrielsen varer kun en kort stund – så melder tømmermændene sig, både de fysiske og de moralske, og fortidens problemer vender gerne tifold tilbage efter sådan et flugtforsøg.

At være sig selv og være ved sig selv – det er at kendes ved den, man er, med alt, hvad det indebærer fra fortiden. Den arv, man har fået med sig fra sine forældre, de begivenheder, man har været ude for, de valg, man har truffet. At leve med hele den bagage er at være den, man er. Jeg må acceptere betingelserne, livet er givet mig på, arv, miljø, påvirkning, muligheder, tilfældigheder. Alt det udgør tilsammen min identitet, det, der er givet mig og måden, jeg har forvaltet det på – alt det skjuler sig under lige præcis mit navn.

Det er en rørende fortælling om Jesu opstandelse, Johannes fortæller med Maria Magdalene i hovedrollen. Lad os antage, ligesom traditionen gør, at Maria uden for graven er den samme Maria, som blev reddet af Jesus fra stening, en straf hun stod til, fordi hun have været sammen med mange mænd. Som igen er den samme Maria, som trængte ind i farisæerens hus, hvor Jesus sad til middag, for at salve hans fødder med kostbar olie og tørre dem i sit lange smukke hår. Denne kvinde, som Jesus gennem hele sin virksomhed har haft et ganske særligt forhold til, står nu her uden for graven og græder over tabet af sin mester, som hun elskede. Og han elskede hende. Han var vel den eneste mand, der nogensinde havde vist hende respekt og ikke bare udnyttet hende, men ligefrem forsvaret hende over for det samfund, der gerne benyttede hendes tjenesteydelser, men som samtidigt fordømte hende.

Nu er hun kommet ud til graven, sikkert for at balsamere Jesu døde legeme. Med andre ord salve ham igen, ligesom hun gjorde med den kostbare nardussalve. Men stenen er væltet fra graven, den er tom, og Maria er lige storforvirret, som hun er fortvivlet. Da taler pludselig en skikkelse til hende: "Kvinde, hvorfor græder du?" Maria tror omgående, at det er havemanden. Hvor menneskeligt indlysende en tanke – hvem skulle det ellers være, der er så tidligt på færde ude i haveanlægget, hvor graven befandt sig? Hvilken guddommelig humor, der her kommer til udtryk, at det første menneske, der bevidner den opstandne Kristus, menneskers frelser og Gud, forveksler ham med havemanden! Så almindelig et menneske, som enhver anden, har den opstandne altså fremstået for hende.

Men så taler han igen og siger blot det ene ord: MARIA! Og SÅ genkender hun ham! Hun vender sig brat om og udbryder overvældet: Mester! Idet hun hører Jesus nævne sit navn, genkender hun ham, han, som netop agtede hende som den, hun var.

Det er pragtfuldt! Normalt er det jo omvendt: Man giver sig til kende for mennesker, der ikke ved, hvem man er, ved at sige dem sit navn. "Goddag, jeg hedder Anders, kan du ikke kende mig?" Men den opstandne Kristus giver sig ikke til kende ved at sige: "Se, det er mig, Jesus!" Han afslører derimod sin identitet ved at tiltale Maria ved sit navn. Og idet Maria hører sit navn nævnt, hører hun sig tiltalt og derved hele sig selv og sin personlighed kaldt til live. Og da ved Maria, hvem han er, fordi det svarer til, hvad hun har oplevet før fra Jesus: Hun hører og mærker den kærlighed og omsorg for hende, som Jesus nærer, strømme hende i møde fra det udtalte navn. Hun er med ét ikke bare identificeret, men accepteret og bekræftet og elsket som den, hun er. Alt det hører hun, og derfor ved hun omgående, hvem der taler: den opstandne Jesus.

I Bibelens 1. kapitel hører vi om, hvordan Gud skaber verden. Først giver Han hver enkelt ting navn, og så bliver det, som han har sagt: "Der blive lys – og der blev lys. Der blive en hvælving – og der blev en himmelhvælving", og så videre.

I fortællingen her om den opstandne Jesus begynder han på samme måde: Han kalder dét ved navn, som han vil genskabe til evigt liv i sin kærlighed: "Maria!", siger han – og Maria liver op. Genskabt erfarer hun det største af alt: at blive til evigt i kærlighed. I den guddommelige tiltale genopstår hun til et levende håb for sig selv og sit liv. Ved hendes navns nævnelse er det hende, hende og ingen anden, det hele drejer sig om. Hun er set af den opstandne Kristus og draget med ind i hans opstandelse. Hun frelses, hendes liv vinder evig betydning i dette møde.

Johannes' påskebudskab med denne fortælling er, at sådan skal vi alle mødes af den opstandne Kristus. Der er plads i hans kærlighedsrige til enhver af os. Et andet sted i sit evangelium (kap. 14,1-3) lader Johannes Jesus sige: "Jeres hjerte må ikke forfærdes. Tro på Gud og tro på mig. I min faders hus er der mange boliger. Hvis ikke, havde jeg sagt jer det. For jeg går bort for at gøre en plads rede for jer. Og når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer, kommer jeg igen og tager jer til mig, for at hvor jeg er, dér skal I også være." Det var præcis, hvad der skete for Maria uden for graven: Han kom igen og tog hende til sig, for at

hun i evighed skal være dér, hvor han er: I Guds rige. Og han gjorde det ved at give sig til kende for hende ved at kende *hende*. Det, vi kalder *an-er-kendelse* – på det dybest tænkelige plan.

Det samme er lige siden sket for utallige. Mødet mellem Jesus og Maria uden for graven gentager sig hver gang, vi holder dåb. Da nævnes det lille barns – eller den voksnes for den sags skyld – navn højt og tydeligt som udtryk for, at Gud kendes ved den, der døbes, som sit eget barn. Idet dåben sker, giver Gud sig til kende som netop dette menneskes himmelske far. Hvorefter alt, hvad der måtte komme til at overgå dette menneske senere i livet, er indoptaget i fællesskabet med Kristus og hans opstandelse til evigt liv. I evighed hører nu også dette menneske til i opstandelseslivet.

Vi voksne kan jævnligt erfare, at når vi får lov til at få en plads i andres liv, når vi mærker, vi betyder noget for nogen, så svulmer vore hjerter af varme og glæde. Og vi får overskud til også at give andre plads i vort liv. Sådan åbner verden sig, når man kendes af andre og selv kendes ved dem. Når jeg vises tillid, tør jeg tro, håbe og elske. Et sådant frit, strømmende liv var det, Kristus ønskede at frigøre til. Profeten Esajas udtrykte det som et håb for fremtiden: "Frygt ikke, jeg genløser dig, *jeg kalder dig ved navn*, du er min." (Es. 43,1)

Kristus opstod, og Maria opstod til nyt liv sammen med ham, da han kaldte hende ved navn. Således er vi alle opstået til nyt liv med Kristus. Opstandelse er helbredelse i den forstand, at der bredes helhed ud i vores liv – uanset, hvad vi måtte lide af eller lide under. Det er alt sammen optaget i Guds varetægt, ligesom alt, hvad vi i øvrigt måtte bære på af forlis og fortrydelse, bekymringer og beklagelser. ALT bliver i opstandelsen forvandlet til grobund for nye muligheder, nyt liv så vi kan leve fulde af fortrøstning, mod og håb. Opstandelse er transformation.

Det er *kødets* opstandelse, og med kød menes alt, hvad vi legemligt og åndeligt bærer på af svagheder, fejl, svigt. Alt det forvandles i opstandelsen til et liv i værdighed. Det sker lige nu, i dette øjeblik, for dig og mig – og det sker "hos Gud", der, hvor han gik hen, da han gik bort, og hvor vi går hen, når vi går bort. Døden er ikke længere en grænse for liv, for Guds liv findes nu også bag døden. Intet kan nu skille os fra Guds kærlighed, som den møder os i den opstandne Kristus, hverken sygdom eller ondskab, liv eller død. Det er den kristne tros kerne, og derfor fejrer vi påske fulde af glæde og ny livslyst. Og derfor siger vi...

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Kilde

domkirken.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

2. påskedag, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anders-gadegaards-praediken-2-paaskedag-2020>